

Tað er væl eingin bygd í Føroyum, sum í mun til fólkatalið hevur fostrað so nógv skrivandi fólk. bæði kvinnur og menn sum júst henda bygdin.

Ikki ber til at nevna øll tey, men tit kenna tey, og vit kenna tey. Hver einstakur av teimum hevur upp á hvor sín máta borið at tí varða, sum tað skrivandi orði er.

Søgurik er bygdin eisini, ikki bara tí at tað var her at Sigmundur í ár 1002 var tikin av døgum av Torgrimi.

Teir umboðaðu hver sína trúgv.

Henda hendingin ferdi við sær at bygdin var niðurlögð, og her buði ikki fólk í mong, mong ár.

Bygdin bar tá navnið *Hvalvík*.

Tann størsta orsekintil at bygdin bleiv niðurlögð var tann at tey flestu hildu, at her var ikki gott at búgva, tí her var tað sum fyrsti maður sum umboðaði Kristnaðin í Føroyum, var dripin.

Sambært søgnina gingu 800 ár áðrenn aftur varð búsett aftur í Hvalvík. Tað var í 1811 at presturin Schreter í Hvalba fekk fólk at flyta aftur og búsettast her.

Í 1913 fær bygdin aftur sitt gamla navn Sandvík og sum hon framvegis hevur.

Tað vil siga, at tað eru 75 ár síðani bygdin aftur fekk sitt uppruna navn, bleiv broytt frá Hvalvík til Sandvík.

Tað er øllum greitt at tað her eins og í øllum Føroyum hevur verið ójavn hvussu livikorini hava verið, árinu hava verið ójavn.

Tey, sum bert hava havði og fuglabjergini sum livsgrundarlag, mugu mangan hava gildið dyrt fyri tað.

Kendi danski yrkjarin Nis Pedersen sum eina tíð búði á Tvoroyri, skrivaði megnaryrking sína »Færinger Frænder« út frá tí hann fek loyvi at lesa í kirkjubókini fyri »Sudero nordre Præstegæld« og har stendur skriva:

»Kirkebogen for Hvalba, Trangisvåg præstegæld oplyser, at over en trediedel af den mandlige befolkning omkommer »uden for hjemmene« — det vil sige på havet eller i fjeldene.«

Hetta vóru tey korini sum bórast feroyingum í teimum døgum, tað uppvaksandi fólkid skilir hetta ikki, og sigur Nis Pedersen hetta so væl í einum av ørindunum í yrkingini:

Varðveitið bygdaskúlan

Við betri ferðamøguleikum varð gjørligt at samskipa skúla- viðurskiptini í Suðuroy og HF varð sett á stovn. Men tit megu ongantið leggja niður gamla bygdaskúlan.

Hetta segði Sverri Midjord, løgtingsmaður millum annað í røðu hann helt í bygdastevnu í Sandvík fyrr í summar.

Røðuna prenta vit niðanfyri:

Det er mandsværk at hugge på vandet og kvindens at følge hans færde hans stundom at blive derude og hendes at mindes hans værd.

Det er mandsværk at bøde med livet hun boder iblandt med sit barn således er boden og prisen når stormguden drager sit garn.

Hetta var livið tá á døgum, tað er tibetur munandi bót, somuleiðis eru ferðingamøguleikarnir, sum tá bert vóru yvor fjøll, og sum tá ið mjólkabáturin Sigmundur fór at sigla, varð hildið at vera eitt stórt framstig, sum tað so sanniliga eisini var.

tað eru enn mong sum minnst gleðina við tí framburði, sum tá varð skaptur, men veruligur framburður var fyrst framdur, tá ið bergholið kom í 1968.

Nú bleiv ferðandi yvir alla Suðuroynna og við hesumkom ein verulig broyting í skúlagongdini. við tað at nú kundi og bleiv skúlskipari Suðuroy samskipaður og harvið var nú mogleiki fyri H.F.-útbúgving, við broyttu ferðingamøguleikum kunna børnini búgva heima, meðan tey nema skúlkunnleikan og harvið kunna tey gera seg út til livsins avbjóðing.

Børnini eru framtíð okkara, tí er tað av avgjörum týðningi at tey ikki bara lurtu eftir søgum,

sum tú og eg siga frá, men heidur sjálvi frá barnaár- um læra hvønn annan at kenna, gerast vinfólk, ja bliva nógv betri suðuroy- ingar og virka sum slikir, og harvið koma at vera til betri gagn fyri samanhaldið, sum er neyðugt, og harvið gera tað nógv betri enn vit nakrantíð hava gjørt tað.

Ti á henda hátt verður Suðuroyggin ein heild.

Men goðu sandvikingar, sjálvt við hesum mogleikum, sum her eru, mugu tit ongantið leggja niður gamla bygdaskúla tykkara, minnst til hvat hann hevur at týða.

Varðveitið vakra bygdamál tykkara, tað er heldan sum ongantið temist.

Tað eru fáar bygdir í Føroyum sum so nógv

sum Sandvík hava gildið so dyrt. Ikki eru tit sloppir undan vanlagnum.

Væl hevur sjógvurin givið, men hann hevur so sanniliga eisini tikið. Hetta er prisurin.

Minnisvarðin, sum stendur her fyri teimum, sum lótu liv í skaðagrindini, ber prógv um tað.

Men í øllum hesum er tað tó eitt, sum altið hevur borið uppi, tá ið alt annað hevur svikið.

Tað er tann rófesta guðstrúgvinn, uttan hana hevði ikki í verið livandi í Føroyum.

Eg kundi í einari slikari lotu sum hesari havt hug at nevnt nevni, tí kend eru mong bæði kvinnur og menn, men tað sum tey hava lagt eftir seg vil altið vera drigið fram og harvið

verða tey minst í bygdasøgu tykkara.

Søguríka bygdin. — Vakra bygdamál tykkara og tykkara altið hittinorðaði málburður eru gimsteinar og ber boð um góðan skúlskap.

Varðveiti vunnin rættindi.

Eg fari tó at loyva mær at nevna tveir av bygdamonnum tykkara Martin Joensen, ella Martin lærarin sum við skaldskapi sínum — bókaverkinum *Fiskimenn og Tað lýsir at landi*, hevur sett tí feroyska fiskimanninum ein minnisvarða.

Sjálvur var Martin sum allir ungir tá á døgum til skips, áðrenn hann fór at lesa tí lærara.

19 ára gamal fór hann við *Isabellu* hjá Thomsen á Tvoroyri og seinri við bygdamanninum Niels Mørk.

Hansara lýsingar av persónum og hendingum eru meistarligar, at so Postverk Føroya ikki kundi taka hetta stórskald við í frimerkjarøð teirra um stórskald í Føroyum, ger hesa frimerkjarøð eftir minari meting virðisleysa.

Skaldskapur Martins er tann besti vit eiga á okkara eigna máli, lýsingar hansara av arbeiðsdegnum hjá tí feroyska fiskimanninum tá á døgum eru veruleikar, líka veruligt sum tað er grundarlagið undir samfelag okkara bleiv skapt tá.

Og so á hinum bógvinnu Johan Nielsen, han eins og Martin spældi ímillum teigar og tún her í Sandvík.

Teir hava so sanniliga skrivað søgu.

Tað verður sagt um Johan, at tá hann tók orðið í danska Fólkatætinginum, tá varð lurtað.

Ein røðari av Guðs náði.

Hansara lýsingar av søkum viðvíkjandi Føroyum vóru so mennandi, sum um tær vóru lýstar í skaldskapi Martins Joensen, ikki so lögdi tí Martin var jú lærarin.

Eg kundi nevnt mong onnur dømi, men ikki eru stundir til tað á hesum sinni. Men góði vinir minnst til at grundarlagið undir øllum hesum er tað næra tilknýti sum altið hevur verið ímillum skúlan og kirkjuna. Tan kirkjan, sum nú stendur í Sandvík hevur so sanniliga eisini sína søgu.

Honvar fyrst standandi út á *Bo í Frøða*, sum var gamalt bispasæti, seinri var hon flutt inn á Tvoroyri, og stóð har sum Fylking nú hevur felagshús sitt.

Tað hevur mangan verið

